

Niderla, Anna

Konferencja EUROJOS IV na temat etnolingwistycznych badań nad interakcją i tekstem (Portsmouth, 27-28 kwietnia 2010)

Etnolingwistyka 22, 254-255

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

gdzie w młodości był lektorem języka polskiego, a w 2000 roku obdarzono go tam godnością profesora *honoris causa*, przyznawaną wybitnym zagranicznym macedonistom.

Zarówno jako badacz terenowy, jak i wykładowca uniwersytecki, a także aktywny uczestnik różnych przedsięwzięć i spotkań naukowych, przejawiał i przejawia nasz Jubilat prawdziwy talent do budowania dobrych więzi międzyludzkich. Owo wychylenie ku drugiemu człowiekowi, widoczne w podejmowanej problematyce badawczej i sposobie jej ujmowania, w pracy w środowisku akademickim, a nawet w wielkiej liczbie okolicznościowych tekstów poświęconych wybitnym reprezentantom polskiej i zagranicznej folklorystyki i slawistyki, szczególnie uwypuklił w swej „mowie pochwalnej” prof. Jerzy Bartmiński. Taka głęboko humanistyczna perspektywa zdobywała i zdobywa Profesorowi Wrocławskiemu licznych przyjaciół i życzliwych współpracowników oraz chętnych do poddania się Jego kierownictwu młodych slawistów. Postawa taka procentowała też na płaszczyźnie stricte badawczej. Prof. Jerzy Bartmiński podkreślał m.in. nowatorstwo Krzysztofa Wrocławskiego jako folklorysty, który już kilkadziesiąt lat temu potrafił ześrodkować swą uwagę nie na samym ludowym tekście (tradycyjnie traktowanym jako składnik ustny literatury narodowej), ale na jego „producencie / odtwórcy” – bazarzu. Dziś, w dobie upowszechnienia tez teorii oralności / piśmienności, takie ujęcie nie zadziwia, jednak

w swoim czasie opracowanie Jubilata miało na gruncie slawistyki charakter prekursorski. A wszystko to czynił i czyni człowiek, którego pierwsze studia uniwersyteckie – geologia – przygotowywały wprawdzie do pracy w terenie, ale nie zapowiadały wcale jej humanistycznego wymiaru. . .

Na program jubileuszu i promocji złożyły się trzy punkty centralne oraz kilka ważnych i miłych elementów o charakterze ornamentu. Do tych pierwszych wypada zaliczyć piękną i przemyślaną prezentację Księgi (przez jej współredaktorę, dr hab. Grażynę Szwał-Gyłybową), „pochwalną” mowę jubileuszową (która jednak przybrała kształt przyjaznej gawędy) wygłoszoną przez prof. Bartmińskiego oraz wypowiedź (we właściwym mu, zartobliwym tonie) samego Jubilata. Te główne punkty programu zostały poprzedzone wprowadzającym słowem dyrektora Instytutu Slawistyki Zachodniej i Południowej UW, prof. Joanny Goszczyńskiej i dziekana Polonistyki UW, prof. Stanisława Dubisza, a potem osobistymi wspomnieniami o współpracy z Jubilatem podzielił się jego doktorant sprzed lat dr Michał Stefański z IS PAN. Był też akcent muzyczny – wiązanka południowoślowiańskich pieśni ludowych w pięknym wykonaniu śpiewającej slawistycznej grupy studenckiej z ISZiP, a wreszcie na zakończenie – lampka wina i możliwość nieskrępowanych rozmów gości i gospodarzy z Jubilatem i sobą nawzajem. . .

Jolanta Mindak-Zawadzka

KONFERENCJA EUROJOS-IV NA TEMAT
ETNOLINGWISTYCZNYCH BADAŃ NAD
INTERAKCJĄ I TEKSTEM (PORTSMOUTH
27–28 KWIETNIA 2010).

W ramach konwersatorium EUROJOS – o którego programie „Etnolingwistyka” od mo-

mentu jego utworzenia w roku 2008 systematycznie informuje¹ – odbyło się w Portsmouth (Wielka Brytania) w dniach 27–28 kwietnia 2010 roku czwarte spotkanie naukowe. Uczestniczyła w nim grupa osób zainteresowanych udziałem w międzynarodowym programie badawczym „Językowy obraz świata Słowian na tle porównawczym”, który to program – przy-

¹ Zob. „Etnolingwistyka” 19, s. 319–321; „Etnolingwistyka” 20, s. 435–436 i zwłaszcza „Etnolingwistyka” 21, s. 333–345.

pomnijmy – wchodzi w plany Komisji Etnolingwistycznej MKS, a jego sekretariat jest afiliowany w Instytucie Slawistyki PAN w Warszawie. Spotkanie dotyczyło problemów metodologicznych i stanowiło kontynuację trzech poprzednich spotkań: w Kamieniu Opolskim (zastosowania leksykografii), we Wrocławiu (ankiety) i w Warszawie (korpusy tekstów). Tym razem chodziło o *Etnolingwistyczne studia nad interakcją i tekstem*. Organizatorem i gospodarzem seminarium był dr Jörg Zinken (University of Portsmouth, Department of Psychology).

Uczestnicy przedstawili następujące referaty: Wojciech Chlebda (Uniwersytet Opolski) *Teksty – interakcje – zachowania komunikacyjne w perspektywie badań etnolingwistycznych*; Sviatlana Rudaya i Alena Rudenka (Uniwersytet Białoruski) *Pojęcie „wolności” w słowiańskich i germańskich językach na podstawie danych prasowych*; Przemysław Wilk (Uniwersytet Opolski) *Polityczny wizerunek braci Kaczyńskich w dyskursie prasowym na przykładzie „The Guardian”*; Anna Niderla (UMCS) *Podmiot i sposoby jego uobecniania się w tekście (na materiale historii mówionej)*; Jörg Zinken (University of Portsmouth) *Grammar and action affordances: trzeba x in first position*; Eva Ogiermann (University of Portsmouth) *Wyrażanie prośby w międzynarodowej komunikacji z punktu widzenia międzyjęzykowej pragmatyki i analizy konwersacyjnej*.

Referenci i dyskutanci skupili uwagę na poszukiwaniu w tekstach i w dyskursie informacji relewantnych dla badań etnolingwistycznych, dla rekonstrukcji językowo-kulturowego obrazu świata. Pytanie ogólne brzmiało: W jakim stopniu informacje takie mogą być wydobywane na drodze analizy konwersacyjnej. Dyskutowano nad sposobami eksploracji tekstów i ich językowo-kognitywną analizą, nad sposobami wydobywa-

nia z tekstu istotnych danych, także nad definicją tekstu, podkreślając, że może on być rozumiany nie tylko jako wypowiedź językowa, ale również niejęzykowa, jako rysunek w gazecie, fotografia. Centralne miejsce w dyskusji zajęły propozycje łączenia badań analizy konwersacyjnej z badaniami językowego obrazu świata. Ten wątek był podejmowany już wcześniej na XIV Międzynarodowym Kongresie Slawistów w Macedonii (Ochryd 2008), podczas którego Jörg Zinken postulował wykorzystanie możliwości, jakie daje analiza konwersacyjna w zakresie badań porównawczych oraz zaznaczał potrzebę badania praktyki językowej, czyli potocznych, codziennych dialogów. Już w czasie dyskusji na XV MKS padły głosy (Marion Krause, Aleksy Judin, Jerzy Bartmiński), że analiza konwersacyjna i analiza systemowa to dwa podejścia komplementarne w badaniach JOS. Na spotkaniu w Portsmouth Jörg Zinken przedstawił praktyczne zastosowanie analizy konwersacyjnej w badaniach rozmów codziennych par mieszanych polsko-polskich, polsko-angielskich oraz angielsko-angielskich.

Spotkanie w Portsmouth miało charakter warsztatów, a dyskusje przyjęły formę nieoficjalną, rzeczową i przyjacielską, bardzo sprzyjającą wymianie myśli. Zwieńczyło cykl seminariów EUROJOS poświęcony kwestiom metodologicznym (kolejno: słownikom, ankietom, korpusowi i tekstom), uzgadnianiu narzędzi pracy i sposobom wykorzystania różnego typu danych w badaniach etnolingwistycznych nad językowym obrazem świata. Kolejne piąte spotkanie w ramach Konwersatorium EUROJOS ma się odbyć w Lublinie, we wrześniu 2010 i w zamierzeniu organizatorów będzie otwierać drugi, już merytoryczny cykl spotkań.

Anna Niderla